

РЕШЕНИЕ

№ 8115

гр. София, 22.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 50 състав,
в публично заседание на 14.11.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Мария Бойкинова

при участието на секретаря Ива Лещарова, като разгледа дело номер **5662** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) във вр. чл. 68 от Закона за защита от дискриминация (ЗЗДискр.).

Образувано е по жалба на Министерство на образованието и науката (МОН), чрез процесуалния си представител Ю. Т. – държавен експерт, срещу решение № 178 от 03.05.2023 г. на Комисията за защита от дискриминация (КЗД) по преписка № 123 от 2022 г., в частта с която е установено, че по отношение на М. Г. М. е извършена пряка дискриминация по чл. 4, ал. 1 ЗЗДискр. по признак „образование“ от министерството и в тази връзка се предписва МОН да се въздържа от дискриминационни действия и да не допуска неравно третиране на студенти.

Жалбоподателят излага твърдения за незаконосъобразност на обжалвания акт, като постановен в противоречие с материалноправните разпоредби и несъответствие с целта на закона. Твърди, че при постановяването на решението КЗД не е изследвала процедурата за заявяване и издаване на стикери за дипломите за завършена степен на висше образование, според която висшите училища заявяват издаване стикери за дипломите за студентите, които са изпълнили задълженията си по учебен план. Изтъква, че преди издаване на холограмен стикер МОН извършва проверка в регистъра на всички действащи и прекъснали студенти, чрез Регистъра на завършилите студенти и докторанти по чл. 10, ал. 2, т. 3, буква „г“ от Закона за висшето образование (ЗВО), като представя на висшето училище холограмен стикер, ако обучението е проведено в съответствие със закона и държавните изисквания.

Посочва, че съгласно чл. 6, ал. 1 от Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „право“ и професионална квалификация „Юрист“ обучението по специалност „Право“ е с продължителност не по-малко от 10 семестъра и с минимален хорариум 3 500 учебни часа, която продължителност представлява изискуем календарен период от време за покриването им. Твърди, че висшето училище е заявило издаването на холограмен стикер на 14.01.2021 г., но едва с писмо вх. № 0430-35 от 27.05.2022 г. на Нов български университет са изпълнени изискванията на Наредбата и е установено съответствие на обучението на студента М. М. с държавните изисквания и съответно издаден холограмен стикер за дипломата му. По отношение на студентите, на които е потвърдено издаването на холограмен стикер, жалбоподателят МОН посочва, че при тях автоматичната проверка на данните в информационната система не е установила несъответствие. Наред с това сочи, че при липса на развита се процедура между студента М. М. и МОН, не може да се твърди за осъществена дискриминация по признак „образование“. Жалбоподателят оспорва изводите на КЗД за бездействие от страна на МОН, предвид обстоятелството, че едва с писмо № 0430-35/27.05.2022 г. от НБУ са представили достатъчно убедителни доказателства, че студентът е изпълнил изискванията на ЗВО.

В открито съдебно заседание жалбоподателят – Министерство на образованието и науката, чрез юрк. Т., поддържа жалбата и моли за отмяна на процесното решение. Ответникът – Комисия за защита от дискриминацията, редовно призована, не изпраща представител.

Заинтересованата страна – Ректорът на Нов български университет, редовно призован, се представлява от юрк. Ч., който моли да се потвърди решението на КЗД.

Заинтересованата страна – М. Г. М., редовно призован, се явява лично и се представлява от адв. Й.. Моли да се отхвърли жалбата и да се потвърди решението на КЗД като правилно и законосъобразно. В представена по делото писмена защита излага подробни съображения за неоснователност на жалбата. Претендира разноски.

Софийска градска прокуратура, редовно уведомена, не изпраща представител.

Съдът, след като обсъди доводите на страните, прецени представените по делото доказателства, прие за установено следното от фактическа страна следното:

Административното производство е образувано по повод жалба с вх.№ 44-00-1899 от 31.05.2022 г. от М. Г. М. с оплаквания за наличие на дискриминация по признак „образование“ или „лично положение“, тъй като на негов колега, който е завършил по същото време съкратеното обучение по специалност „Право“ е издаден стикер на дипломата му от МОН. В жалбата пред КЗД се сочи, че това действие от страна на МОН, представлява различно третиране студенти, намиращи се в едно и също положение на обучение. В жалбата пояснява, че е студент в НБУ специалност „Право“ от 2015 г., като през 2016 г. по повод на молба същият е одобрен за провеждане на съкратено обучение – сливане на трети и пети семестър (есенен 2016 г.) и четвърти и шести (пролетен 2017 г.), съгласно разпоредбата на чл. 42, ал. 9, т. 4 ЗВО, която определя условията за предсрочно завършване на обучението при желание от страна на обучаваните. След успешно завършване и полагане на трите държавни изпита, за дипломата на студента М. не е издаден холограмен стикер, поради което с жалба с вх. № 94-1378/21.03.2022 г. до МОН същият е поискал да му бъде предоставен валидиращ/холограмен стикер в срок от един месец. Към жалбата е приложил копие от академична справка, както и копие от обща справка.

Видно от писмо с вх. № 94-1378/15.04.2022 г. на заместник-министъра на образованието М. е уведомен, че е налице несъответствие относно данните за неговото обучение с оглед продължителността на същото и изискванията на чл. 6, ал. 1 от Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „право“ и професионална квалификация „Юрист“ обучението по специалност „Право“, както и че за по-конкретна информация следва да се обърне към НБУ.

Въз основа на изложените в жалбата на М. оплаквания за дискриминация по признак „образование“ и „лично положение“ с разпореждане № 380 от 06.06.2022 г. КЗД е образувала преписка с № 123/2022 г.

Видно от представеното в производството пред КЗД становище от МОН, причината за неиздаване на холограмен стикер за проведеното обучение на студента М. М. е констатираното несъответствие на обучението в съответствие със ЗВО и държавните изисквания, което е наложило да се извърши допълнителна проверка по случая. В становището е посочено, че в Регистъра на действащите и прекъсналите студенти (РДПС) е установено, че М. М. се е обучавал 8 семестъра по специалност „Право“, което не отговаря на регламентираното в Наредбата обучение с продължителност не по-малко от 10 семестъра.

Видно от писма с вх. № 0430-33/26.03.2021 г., вх. № 0430-87/29.07.2021 г. и вх. № 0430-35/27.05.2022 г. Нов български университет е предоставил допълнителна информация за студенти в НБУ, чиито данни не съответстват с Регистъра на действащите и прекъсналите студенти. Не се спори между страните, че на 29.08.2022 г. студентът М. М. е получил дипломата си с потвърден от МОН холограмен стикер на 16.08.2022 г.

Видно от протокол от проведено открито заседание на петчленен състав на 03.05.08.2023 г е взето решение № 178 по преписка № 123 по описа за 2022 г. на КЗД. С решението е установено, че по отношение на М. Г. М. е извършена пряка дискриминация по чл. 4, ал. 1 ЗЗДискр. по признак „образование“ от страна на МОН, не е извършена дискриминация по признак „лично положение“, не е извършена дискриминация от НБУ по признаци „образование“ и „лично положение“, като на основание чл. 47, т. 4 от ЗЗДискр. се предписва на МОН да се въздържа от дискриминационни действия и да не допуска неравно третиране на студенти.

При така установените факти, Административен съд – София град достига до следните правни изводи:

Жалбата е процесуално допустима, като подадена в преклузивния срок за оспорване, от активно легитимирано лице и е насочена срещу индивидуален административен акт по смисъла на чл. 21 АПК, който подлежи на съдебен контрол за законосъобразност, съгласно изричната разпоредба на чл. 68 ЗЗДискр.

Разгледана по същество жалбата е основателна.

Оспорваното решение № 178 от 03.05.2023г. е постановено от компетентен административен орган, в кръга на правомощията му, съгласно чл. 47 ЗЗДискр. В съответствие с чл. 48, ал. 1 и ал. 2 във вр. с чл. 54 ЗЗДискр. решаващият състав на КЗД е определен с разпореждане на председателя. Спазена е разпоредбата на чл. 64, ал.1 от ЗЗДискр., като в случая решението е взето с единодушие.

Решението е издадено в съответствие със законовите изисквания относно формата и съдържанието му съгласно разпоредбите на чл. 65 – чл. 66 от ЗЗДискр. във връзка с чл. 59 АПК.Процедурата по събиране и проучване на доказателства е приключила със

заклучение на докладващия преписката, проведено е открито заседание, за което страните са били редовно призовани. Следователно в хода на административното производство не са допуснати нарушения на административнопроизводствените правила от категорията на съществените, които да са ограничили правото на защита на оспорващия, както и да са препятствали възможността му адекватно да я организира.

Така постановеното решение е неправилно и противоречащо на материалния закон, като съображенията за това са следните:

За да обоснове извод, че студентът М. е бил третиран по-неблагоприятно по признак „образование“ съгласно чл. 4, ал. 1 от ЗЗДискр, КЗД е приела, че студентът е бил в ситуация, в която макар и да отговаря на условията за издаване на холограмен стикер на дипломата му, не е получил идентичен подход в третирането с този, при който неговите колеги са били снабдени с дипломи съдържащи холограмни стикери издадени от МОН. За сравнение и извършване на съпоставка относно наличието на по-неблагоприятно третиране спрямо студента М. комисията се е позовала на информация за студентите от същата специалност и идентична форма на обучение, които са получили холограмни стикери от МОН. Според КЗД последното обосновавало осъществяване на акт на дискриминационно третиране, с което е нарушен ЗЗДискр.

Съгласно чл. 9, ал. 3, т. 5 Закона за висшето образование (ЗВО) Министерският съвет определя държавните изисквания относно придобиването на висше образование в различните образователно – квалификационни степени и специалностите от регулираните професии – в частност и специалност „Право“. В чл. 7, ал. 1 ЗВО е посочено, че дипломите за завършена образователно-квалификационна степен на висшето образование се издават от съответното висше училище. Те се признават от държавата, при условие че обучението е проведено в съответствие със ЗВО и с държавните изисквания (чл.7, ал. 3 ЗВО).

На основание законовата делегация на чл. 9, ал. 3, т. 11 във връзка с чл. 7 ЗВО с Постановление № 215 на Министерския съвет от 12.08.2004 г. е приета Наредба за държавните изисквания към съдържанието на основните документи, издавани от висшите училища (НДИСОДИВУ), като в чл. 4, ал. 4 НДИСОДИВУ е предвидено поставянето на холограмен стикер върху диплома за завършена образователно-квалификационна степен на висше образование. Съгласно чл. 4, ал. 7 НДИСОДИВУ диплома за завършено висше образование без холограмен стикер не се признава от държавата. В чл. 4а от НДИСОДИВУ е описана процедурата за предоставяне на холограмен стикер, според която всяка година до 30 ноември висшето училище предоставя в МОН данни за студентите, които се очаква да се дипломират през учебната година, ако са изпълнили всички задължения по учебния план на съответната дисциплина, като според 4а, ал. 2 МОН извършва проверка чрез регистъра по чл. 10, ал. 2, т. 3, б. „в“ ЗВО и писмено уведомява висшето училище в случай на констатирани несъответствия. Следователно в правомощията на МОН е да извършва проверка на предоставените му данни в регистъра, като съгласно разпоредба на чл. 4 ал. 5 от НДИСОДИВУ холограмният стикер след спазване на горната процедура се предоставя от МОН на висшето училище, ако обучението е проведено в съответствие със ЗВО и държавните изисквания. Горното налага извода, че правоотношението по издаване на холограмния стикер възниква между МОН и съответното висше учебно заведение, а не между МОН и съответния студент от

висшето училище.

Обучението по специалност „Право“ е регламентирано с Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право“ и професионална квалификация „юрист“ (отменена с ПМС № 165 от 12.07.2022 г.), тъй като получаването на диплома за тази специалност е условие за регулирана професия. В Наредбата се съдържат изискванията относно продължителността, задължителните дисциплини, стажовете, вида и начина на провеждане на изпитите, като в чл. 5 от Наредбата е предвидено обучението за придобиване на висше образование по специалност „Право“ да е с продължителност не по-малко от 10 семестъра и с минимален хорариум 3500 учебни часа.

С разпоредбата на чл. 4, ал. 1 ЗЗДискр. се съдържа забрана на всяка пряка или непряка дискриминация на основата на признак на „образование“. Съгласно чл. 4, ал. 2 ЗЗДискр. пряка дискриминация е всяко по-неблагоприятно третиране на лице на основата на признаците по чл. 4, ал. 1 ЗЗДискр. отколкото се третира, било е третирано или би било третирано друго лице при сравними сходни обстоятелства. Легалната дефиниция на понятието „неблагоприятно третиране“ се съдържа в §1, т. 7 във връзка с т. 8 от ДР във връзка с чл. 4, ал. 2 и ал. 3 ЗЗДискр., това е „всеки акт, действие или бездействие, които водят до по-малко благоприятно третиране на едно лице спрямо друго въз основа на признаците по чл. 4, ал. 1 или могат да поставят лице или лица, носители на признак по чл. 4, ал. 1 ЗЗДискр. в особено неблагоприятно положение в сравнение с други лица“.

В случая липсват доказателства М. М. да е бил по-неблагоприятно третиран в сравнение с останалите студенти, на които е издаден холограмен стикер, както и поведение към студента, което да е пряко и непосредствено обвързано от защитен признак „образование“. Това е така, тъй като забраната за пряка или непряка дискриминация на основата на признак „образование“ не се отнася до всяко различно третиране, а единствено до разлики в третирането, които не могат да бъдат оправдани от обективни и разумни основания. В случая както по-горе се посочи, проверката от МОН по отношение на обучението на студента М. М., както и забавянето на издаването на холограмен стикер към дипломата е оправдано с изискването на чл. 4а, ал. 2 НДИСОДИВУ и чл. 6, ал. 2 от Наредба за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право“ и професионална квалификация „юрист“ (отм.).

От приетите по делото доказателства се установява, че МОН не е отказало да издаде холограмен стикер, а е изисквало допълнителна информация от висшето училище с цел изясняване на случая, предвид установените несъответствия на проведеното обучение на студента М. М. с изискванията на ЗВО, като различията в тълкуването на относимата нормативна регламентация от страна на МОН за формата и продължителността на обучението по специалност „Право“ не обуславя непременно извършен пряк дискриминационен подход към М. М.. Това е така, тъй като по делото видно от писмо с вх. № 0430-33/26.03.2021 г. на ректора на НБУ е, че и спрямо други студенти от НБУ не са били издавани валидиращи стикери на дипломите им, именно поради констатирани от МОН несъответствия при извършената проверка в регистъра по чл. 10, ал. 2, т. 3, б. „в“ ЗВО.

Предвид горното съдът намира, че действията на МОН по издаване на холограмен стикер за дипломата на студента М. М. не са насочени конкретно към него с оглед неговото образование, а са имали за цел да проверят дали обучението му е проведено

при спазване на единните държавни изисквания и ЗВО, поради което и тези отношения изключват съзнателни и целенасочени действия от МОН към конкретен студент и не могат да доведат до по-неблагоприятното му третиране по смисъла на §1, т. 7 във връзка с т. 8 от ДР и чл. 4, ал. 2 ЗЗДискр. на основата на признаците по чл. 4, ал. 1 ЗЗДискр.

По горните съображения съдът намира, че КЗД неправилно е приела, че по отношение на М. Г. М. е осъществена пряка дискриминация по признак „образование“, поради което решението в оспорваната част следва да бъде отменено като незаконосъобразно. Мотивиран от горното и на основание чл. 172, ал. 2 АПК, Административен съд - София -град, Второ отделение, 50-ти състав:

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ решение № 178/03.05.2023 г. на Комисията за защита от дискриминация по преписка № 123 от 2022 г. в частта, с която е установено, че по отношение на М. Г. М. е извършена пряка дискриминация по чл. 4, ал. 1 ЗЗдискр. по признак „образование“ и се предписва на Министерството на образованието и науката да се въздържа от дискриминационни действия и да не допуска неравно третиране на студенти.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния административен съд в 14 – дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: